

5952 1934

Виходить що-тижня у неділю в ранці у Харкові.

Сніп

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: на рік 3 руб., на пів-року 1 руб. 75 коп., на 3 місяці 1 руб., окреме число—5 коп. За-кордон—4 руб., 1/2 року—2 руб.

Річні передплатники одержать без-платний додаток. Адреса Редакції: КОНТОРСЬКА, 21. Телефон редакції—839.

В справах редакції можна бачити від 3 до 5 годин
= вечора по понеділках, середах та п'ятницях. =

Авторі рукописів повинні подавати своє прізвище й адресу. Редакція може скорочувати і змінити статті; більші статті, до друку не ухвалені, переходять в редакції 3 місяці й висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не листується.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОГЛОШЕНЬ:

За рядок петіту попереду тексту, або за його місце платиться по 30 к. і по умові. За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 к. і по умові, за другий—10 к. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 к. за раз, при умові друкування не менше 3-х разів.

Ч° 21.

—>><< 20 (2 Червня) Травня. <<>>—

1912 рік.

Жертвуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Києві.

ЗМІСТ: Передовиця; К. Бич-Лубенський—Сучасні негативи; Ювелей Х. Алчевської; З нашого життя; З Галичини; З поля літератури й науки; В справі українських народніх ігр і танків; Фел'етон: В. Таші—Причини невідомі; С. С-к.—Дурень; Листування редакції.

20 Травня 1912 р. Харків.

В справі українського університету австрійське правительство знов вагається. Обіцяний імператорський рескрипт про утворення університету українського в назначений час не вийшов. Очевидячки, ся нерішучість, се одволікання має завдячити шкідливим польським впливам. Від пари десятків літ звикли ми дивитись на східну Галичину, як на український П'ємонт. Ми бачили, що в німецькій державі український наріде в меншій пониженні, ніж в слав'янській Росії. Ми бачили, як раз-у-раз безнастанно українці здобували одно за другим національно-культурні придбання і ми вірили, що там в Австрії українці здобудуть, нарешті, усі потрібні умови для всебічного національного розвитку. Але вагання австрійського правительства і, головне, недодержання ним свого виразно даного приречення, що ще перед 16 травня появиться найвище цісарське розпорядження в справі засновання самостійного українського університету,—се все захитало нашу віру.

Залицяння до українського народу, які виявила австрійська корона, ласкаві слова австрійського престолонаслідника, взагалі, всі обіцянки австрійського правительства—усе те збудовано по типу відомої пісеньки: „ти думаєш; дурню, що я тебе люблю, а я тебе, дурню, словами голублю“. І хто знає, що для українства гірше, чи солодкі слова австрійського правительства, чи груба, брутальна мова—російського?

Бо коли груба мова столипінського циркуляра має на думці не дозволити прокинутись національній українській енергії, то солодкі слова австрійського правительства мають на думці приспати розбуджену українську енергію. Мета одна й та сама... Ріжниця тільки в тім, що австрійське правительство віддає нашу націю на поталу полякам, а російське—росіянам...

Мабуть, нема справи, де-б нації польська та російська погодилились у поглядах... Стародавня загартована ворожнеча панує між ними. Але є одна справа, де ворогипочувають себе спільниками, де в обох

націй нема ріжниці в поглядах і відносинах. Се справа українська—в повній її суцільності. Солідарність поляків та росіян в українській справі розпочалась ще з року 1667, коли по Андрусівському договору Польща та Москва покряяли на дві частини наріди український, поділивши між собою його ризи. Ще тоді заходились вони спільними силами коло нівечення попереду політичної, а потім і культурної самостійности українського народу.

Змінились обставини, упала Польща, але не змінились відносини до української справи в обох націй. Державна Дума у Петербурзі, де панує російська більшість, рішуче й гостро відкидає право українського народа на національну освіту й культуру, так же як і галицький сейм, де панує польська більшість... Коли-б Галичина не була частиною Австрії, але виключно належала Польщі, то стан української освіти був-би там такий самий, як і в Росії. Ніяких шкіл українських не було-б у Галичині і Галицьку Україну трактували-б поляки так, як трактують Холмську Україну!

Ніщо так не дратує поляків і росіян, як думка про український університет. Скажіть лишень полякові без ріжниці політичних поглядів, що Львівський університет повинен бути українським, або скажіть по росіянинові теж без ріжниці поглядів, що Харківський, Київський та Одеський університети, повинні бути українськими—і побачите, як обидва представники „братніх народів“—аж розсядуться з гніву та обурення. Ліберальний росіянин, як і поляк, ще може, сюди-туди призвелять на початкову народню українську школу (що вдіеш—лібералізм вимагає де-яких уступок!), але університет, український університет! ні, сього ніколи се буде, се замах на Маєстат обох тих націй! Се тільки мови польська та московська здатні до наукових викладів, се тільки москалям та полякам призволив пан Біг бути культурними та освіченими, се тільки молодь польська та московська може одержати вищу освіту, се тільки в мовах польській та московській наука може розвиватись!... Що се за божевільна думка, щоб українці мали свій університет? Їх призначення се ходити за плугом, пасти худобу і, взагалі, бути „житницею Росії та Польщі“, бути матерьялом, бути їжею для „культурних братніх“ народів! В українців є чудове право постачати росіянам—Гоголів, а полякам—Вишневецьких, чого ж їм ще треба?

Се вузький шовінізм, що українці домагаються свого українського університету, своєї шкільної освіти!...

Так думають обидві нації і відповідні тому роблять вчинки. Ніколи з доброї ласки тих обох народів не здобуде українець права на самостійний культурний розвиток. Се право здобуде він тільки як наслідок своєї безнастанної боротьби за своє життя, боротьби довгої, тим довшої, чим довше він її не розпочинає. А в боротьбі проти українства, власне тільки проти українства, усе солідарно виступатимуть москалі й поляки. Росіяне розуміють, що вони не зможуть ніколи з'їсти поляків, поляки й поготів ніколи не подужають росіян. Але обидві нації голублять думку змосковити чи зполячити Україну. От через що іноді в російських націоналістів вибухають такі, на перший погляд, чудернацькі проекти, як віддати Польщу німцям та в обмін взяти Галичину собі. Немає сили проковтнути поляків, а українців, поки вони темні та несвідомі, поки вони неосвічені є велика надія проглотити! Але дати школи, дати університет українцям се значить збільшити відпорну силу призначеної жертви. Так думають наші вороги.

Боротьба за школу, боротьба за університет се є боротьба національна в чистому її виді. Се боротьба націй: одна бореться за право на життя, за саме життя, а друга за право панування, за саме панування.

Поляки й досі хочуть над нами панувати. Ні Богдан Хмельницький, ні тепер Січинський їх не навчили розуміти, що панування над українцями буває тільки тимчасове і занадто дорого воно коштує... Поляки хочуть над нами панувати... Хоч самі в неволі, вони не позбулися тиранічних інстинктів.

Поляки хочуть над нами панувати...

Вони налягають і впливають на австрійське правительство, вони загрожують йому і таким чином перешкоджають здійсненню найелементарного, але й найголовнішого домагання українського в Австрії. Але, може, незабаром австрійське правительство зрозуміє, що приязнь українців важливіша від польських погроз.

Поляки старі вороги наші—вони знов несуть колишню ненависть та ворожнечу до нас. Та сподіваємось, що ця ненависть та ворожнеча обернеться проти них. Але нехай тоді ні на кого крім свого національного безглуздя не нарікають. Даремні тепер усі заходи польські! Не їм, не полякам призначила доля з'їсти Україну! Навіть не другому „братньому“ народові. Єдиний ворог небезпечний для українців се

Василь Таци.

Причини невідомі.

Буденна драма.

- I. Холод... Вбожество... Темнота...
 Стогін... Поривання...
 Прагне щастя вся істота...
 Розум прагне знання.
- Пісні... Жарти... Поцілунки...
 Радощі кохання...
 Місяць. Два... Чугунка...
 Гіркість розставання...
- Річка... Ліс... Могили... Море...
 Впливи... Дивування...

вони самі, се дух несолідарности, се зневіра в свій національний ідеал, в свої сили.

Але Біблія каже, що по епохах занепаду приходять епохи відродження. Панували над нами половці—скинули ми їх панування, панували печеніги—теж визволились, потім татари, поляки... Геть поскидали ми ті панування. Але знов надійшов занепад національного духа і ми в неволі... Але знов відроджуємось... І не полякам спинити нас на тім шляху трансформацій до кращої долі, до свого ідеалу. Український університет у Львові се перший етап нашого визволення. Колись Київська Академія, тепер Львівський університет. В боротьбі за Львівський університет духово об'єднались усі українці. Під фундамент будучого українського університету у Львові блаженної пам'яті Коцько своє життя положив, своєю благородною кров'ю скропив він майбутню святиню української науки! Хіба ж деремне ся кров пролилася? Хіба можемо ми зректись прав, добутих кров'ю мученика? Український університет у Львові повинен бути. І він буде.

З цілого серця вітаємо наших братів у Австрії, що провадять свою героїчну боротьбу. З обуренням дивимось на польські заходи та опір проти наших святих, справедливих домагань. З жалем позираємо на хитання австрійського правительства в справі найшвидшого засновання українського університету. Але віримо, що ніякі ворожі заходи не зможуть захитати енергії наших борців, бо вони сини великого народу, що „в гору йде, хоч був запертий в лъох“. Віримо, що незабаром завдяки самим українцям у стародавній столиці нашої стане український університет, який своє блискуче проміння пошле й розсипле по всіх землях українських. А під впливом того проміння зникне зневіра, знов заясніє наш ідеал і вже в-останнє наш національний занепад згине навіки. Per aspera ad astra.

К. Бич-Лубенський.

Сучасні негативи.

(історично-патологічний парис).

III.

Цікаво простежити, як у таку скрутну добу безправ'я зараз же пробуджується ероїзм і на його ґрунті виникає

Десь далеко сум і горе,
Муки і страждання...

Хати... Люде... Галас... Місто...
Острах... Хвилювання...
Та від нього звістки листа
Радісне чекання...

II. Холод... Вбожество... Темнота...
Сльози і ридання...
Прагне ласки вся істота...
Розум прагне знання...

Тихо... Місяць... Чари ночі...
Стиски... Цілування...
Пильно дивиться їй в очі,
Мліє від кохання...

старий культ Фалуса та Ктеіс, Ваала та Астарті, які не мають місця при других більш нормальних обставинах життя.

«Цілий ряд найдостотніших дізнавань вчених всіх народів дає нам безперечні докази на користь тих фактів окультизму напрямку, з якими ми на кожному кроці стіваємося в історії сучасного та минулого життя людського, а саме намічається тенденція розглядати окультизм з'явища, як наслідки якоїсь то моці закладеної у так званому медіумі. Більшість винахідців звернуло свою увагу на той цікавий факт, що опріч інших власних особливостей своїх медіуми часто густо є люде непормальні сексуального стану. Іноді доводилось констатувати повні зміни в напрямку полового потягу. Але це не завжди. Приходилось теж зустрітись з надзвичайною анестезією еротичного почуття або ж, навпаки, почуття не було страшенно роздратоване; колиж не можна було констатувати цих з'явищ, коли здавалось, що у половому стані все нормально — істота медіума виявляла протилежні сексуальні ознаки. Нам потрібно згодитись з думкою тих вчених, які гадають, що особливий сексуальний стан, який викликає навіть прихильність до гомосексуалізму чи то явного, чи то астрального (дивись Цельнер і його медіум Сляде) дає нам право казати про присутність в данній особі психофізичних сил.

Таким чином ми вбачаємо, що в окультизмі себ-то у тому, що панує по над зовнішніми образами виразів людського почуття є головне домінуюче місце — ріжноманітність хибного полового стану, при яких можливо з'явлення особ далеко більш роздратованих, які, маючи у собі великий запас психофізичних елементів — астрального та магнітного флюїда отруєного хворобливою аномальністю всієї їх істоти, впливають міцно на хворих людей і розводять епідемію так само, як впливають і розводять епідемію мікроби ріжноманітних пошестей.

Щоб з'ясувати собі це повніше, нам треба зупинитись на тій половій організації яку помилково лічуть за нормальну; ця остання теж відіграє досить видатну ролу в розглядаємих нами явищах. Це з'ясується насамперед в окремих галузях окультизму, наприклад, в культурі містерій, в таємних релігійних спілках античного миру, в чорних мессах діявольської містики, в деяких месмеричних сеансах XVIII в. та влюбім зібранні сучасних фантастів. Ватажки сект всіх напрямків завжди мали особний хист покривати полові потяги знаменням окультизму¹⁾.

Особну ж вигадливість виявили християне, позаяк навідаку хто инший спромігся б прикрасити свої страждання такими чарівними та захоплюючими марами, які витворювала їх уява. Але все ж таки головним мотивом всього цього був мотив сексуальний».

¹⁾ Пригадайте виявлення з приводу секти Іоанітів та Христовщину. Автор.

Місяць... Другий... Час розлуки...
Кращі всі бажання...
В дружніх стисках дружні руки
Ледве чуть ридання...

Сум... Нудьга... І сльози й горе...
Де ви, дні кохання?
Де ви, очі, очі — зорі?
Гляньте ще в останне!

III. Потяг... Станції... Вагони...
Радість — сум чекання...
Вже до міста два прогони...
Місто... Скрізь шукання...

Тут... І там... І скрізь... Немає...
Всі дарма блукання...

(Фреймарк: Окультизм та сексуалізм ст. 15 — 22).

Таким чином вчені доводять, що напруження моральних ідей залежить в великій мірі від сексуальної сфери. Краще було-б сказати, як це не дивно, що в житті одно другим керує. Славний Ньютон не раз відповідав тим, що сміялись над його пурізмом (він ніколи не знав жінки), що він вважає за краще перетворювати квінт-есенцію своєї крові і волі у наукові твори, які підуть на користь всього людства, ніж потратити її на витворення звичайної людини, а то може й зовсім дурня.

З цього ми бачимо, що вже Ньютон надавав велике значіння сексуальній діяльності. Дізнавання вчених наших часів зробили досить важні відкриття у цій сфері; і позаяк вся сексуальна сфера страшенно впливає на нервову систему людини, яка, як кажуть ті ж вчені, може виділяти, при відомих обставинах, той таємничий психофізичний елемент, що вони звуть астральним, або магнітним флюїдом, що в свою чергу, міцно впливає і навіть заражає хворих або, так званих, сенситивних людей, елементами своєї психофізичної отрутої хвороби, то коли ми візьмемо на увагу затвердження вчених, — нам стане зрозумілим нині таке широке розповсюдження пошесті еротизму, яка несе з собою і відроджує культ Ваала та Астарті, Фалуса та Ктеіс, яким майже несповідомо слугують люде різних шарів найріжноманітнішими засобами, у часи занепаду, починаючи од середніх віків та й до наших часів.

Історія нашого сучасного існування остільки багата фактами величезного гніту та наруги над людським я, яке хоч трішечки виперається своєю самостійністю над поверхню людської інертності, а життя стало остільки важким та небезпечним, як колись у середні віки, у часи панування кулачного права, то не дивно, що сума всіх цих обставин зробила великий вплив на людей з досить не урівноваженою організацією, вона, мовляв, не тільки пересунула центр думання, але і зробила це думання занадто гострим, занадто побільшено-чутливим: вся моральна істота людини знесилившись під гнітом всього цього нерозбірного, до жаху страшного безладдя ніби пірнула в якусь то хвору, каламутну глибину.

Нема нічого дивного, що на цьому розворушеному ґрунті починає зростати, виховуватись та важка, та хронічна хвороба, яка нині зветься первістним божевільям. Коли ми пригадаємо все те, що ми говорили раніш, коли ми пригадаємо, що література є мостро, у якому відбивається сучасне людське життя зо всіма його течіями, коли ми подумаємо теж, що це мостро, як велечезний екран могутнього чарівного лихтаря відбиває безмірні картини з'явищ загальної людської хвороби і дає спроможність розглядати, цікавитися і заражатися цією

Що робити, — він не знає...
Місто знов... Скитання...

Місяць... Рік... Без сну... Спокою...
Рік... Другий — страждання...
І удвох з своєю нудьгою
Горе — проживання...

IV. Ніч... Бульвар... Дівчата...
„Згублені створення!“...
І вона... із ними!.. „Нато!“...
Жалібне ридання...

Дома... Шворка... Все готово...
Із життям прощання...
...Людя дивна юнакова
Смерть таємна рання.

хворобою страшенно великому стовпищу людей з ріжноранітними хибами психо-фізичного та сексуального стану; коли ми пригадаємо, що досить велике число паскудних людей, за дозволом сказати, літератів, що уловили цю хвору течію та за для користи своєї розповсюджують брудні аморальні твори свого паскудства навмисне роздратовуючи сексуальні чуття не тільки хворих, але й здорових тільки мало витриманих людей, то нам стане зрозумілою картина сучасного існування всіх цих ліг вільного кохання, педогарків та звичайних не складних вибухів bestialних інстинктів з усіма їх скрутами, так само і протилежна картина виникаюча як пропивага всім цим брудним течіям—напружений розвиток містичних вчень, релігійного божевілля з пахилами то у світлий, то у темний бік його, що все ж таки, повинно сказати, виштовхує своїх ватажків, безперечно хворих людей з ріжноранітними хибам сексуалізму, який під впливом роздратованого релігійного почуття будує чудернацькі уяви, що так міцно впливають і не тільки впливають, але й притягають до себе таких же хворих людей. Пригадайте як при оповістці, що Грицько Распутін приїхав у Ялту,—ялтинські барини покинули своїх улюблених татар проводирів та стовпищами оточували отель «Росію» прагнучи хоч побачити цього сучасного впливового Фалуса; пригадайте теж «возд'ївствія» брата Якова, — як він використовував свої цілющі здібности, тискаючи жінок за груди, або ж тискаючи їх «чревом» об «чрево» при співах релігійних псалмів,—коли ми поглянемо на все це просто, то перед нашими очима розгорнеться величезна, до жаху страшна картина загального первісного божевілля, ще зветься релігійно-еротична паранойя.

Оскільки можливо, ми намалювали смутну картину сучасного соціального становища: огляд давно минулого дає нам право сказати, порівнюючи сучасне з минулим, що всеросійське інтелектуальне життя складається, правда, з деякими одміними, завдяки поступовій еволюції, на кшталт середньовіччя, себ-то—для нас настали часи середніх віків. Як з причинами отак саме і з наслідками цих причин,—ми висловили свій діагноз—повинні також висловитись і про прогноз.

Завдяки тій руїні, яка витворюється навкруги ми повинні передбачити далеко більші занепади психофізичного стану. Але коли перед нашими очима є яскравий прогноз, то здається, що він дає нам можливість подбати і про ліки. Я не буду казати про те, до чого громадянство поки що немає спроможности досягнути і що воно повинно пережити, перестраждати, коли мріє себе достойним майбутньої кращої долі; але в де що, на що наше громадянство могло б коли-б захотіло, спромогтись—це дійсне розуміння хвороби, чим вона загрожує і могутня, міцна загальна одсіч їй.

С. С—к.

Дурень.

(Августа Жермен).

Переклад з французької мови.

«Треба дуже поспішати... Поїзд одійде в сю мить... Гайда! От так, хвалити Бога таки встигли». — Так промовляв кондуктор, допомагаючи своєю дужою рукою панні Неллі Норберт сісти до вагону.

Хвилину згодом вона вже спокійнісенько розташовувалась на лавці першої класи. — «Я дуже вам вдячна, без вашої допомоги — я ніколи не потрапила б до цього поїзду». Промовивши це, вона посміхнулася задоволено та ласкаво до старого діда-кондуктора, який незабаром поспішив до свого звичайного місця в закутку вагону. Молода пасажира зітхнула й почала розглядати людей, що сиділи поруч неї.

Повинно сказати собі, що все це було колись; XII, XIII, XIV в.в. у Європі пройшли під цим прапором. Треба більш заглядати у історію минулого життя, щоб не спокусуватися на ті новини, які здаються нам тільки новинами, бо як би хворі люде не силкувалися виголосити якесь то нове слово, вивести в ролі нових пророків Блавацьких, Безатт і їм под., як би не домагались не соромлячись навіть блюзнірством підмінити Ісуса Христа поганьким фальсифікатом у особі якогось то Кришнамурті або Алсіон (остатнє прізвище здається досить яскраво визначає румб звідкіль вітер дме), то все ж таки все це буде божевільством (а не повиною), проти якого як уряд так і громадянство повинно реагувати якомога дужче...

Історія дає нам безліч зразків цього божевільства. Теж і у Євангелії ми читаємо справжнє пророкування на такі часи — які «сема і овамо» почнуть випикати нові лже пророки нових лже Христів...

Божеські установи правди і моралі зістануться назавжди не рухомі, бо вони виголошені чуттями людей всього світа.

Сучасному ж еротичному божевільству—наслідкові занепаду, безладу та гніту,—час дати рішучу одсіч. Але не тими засобами, які вживалися досі. Лікарі повинні пригадати собі мудре прислів'я: «Врачу насамперед ісцілися сам!...»

М. П.

Ювілей Х. Д. Алчевської.

13-го травня в недільній школі відбулося вшанування Х. Д. Алчевської з приводу 50-ліття громадської й педагогічної діяльності її. О 12 год. у день в школі зібрались вчительки й учениці недільної школи, як колишні так і теперішні, зібрались усі, хто так чи інакше зустрічався з шановною ювілянткою, хто в більшій чи меншій мірі зазнавав на собі чаруючого впливу од великого педагогічного хисту ювілянтки, од м'якої й лагідної вдачі добросердечної фундаторки недільної школи харківської.

По молебні законовчитель недільної школи сказав промову про діяльність ювілянтки, далі однією вчителькою також був прочитаний доклад про діяльність Х. Д., доклад, зложений спеціально для учениць школи.

Далі почались привітання.

Промови казали й колишні вчительки школи, й колишні учениці, які тепер уже втішаються дітьми й онуками. Серед їх були й такі, що 20 років тому скінчили недільну школу; всі звертали увагу слухачів на те, яке величезне значіння мала для них недільна школа, як багато внесла ювілянтка тепла й

Неллі одразу зміркувала, що потрапила надзвичайно нещасливо. Вона їхала для того, аби виступити у трьох виставах на провінції. Як раз завтра о дев'ятій годині вранці до неї мав завітати композитор, з яким вона мусила студіювати нову оперетку.

Вона була дуже стомлена й бажала заснути в поїзді, що приходив до Парижу о п'ятій годині вранці; але спати зараз поруч людей, язика яких поверталися з швидкістю двохсот раз на хвилину і регіт лунав мов вибухи педард... Про сон не було чого й думати.

Стомлені очі мимоволі закривалися важкими віями, а рот ростягало довге позіхання. Вона апатично прислухалась до ритмічного стукотіння колес—аж раптом їй кицнувся в вічі певелічкий папірець прибитий в кінці купе. Вона підійшла ближче й прочитала: «дамський вагон».

Од цих слів обличчя молодой співачки в одну мить прояснилось задоволеним посміхом,—«Дамський вагон—оце так»... Експрес як раз зупинився й Неллі подалась на зустріч кон-

світла в душі їхні і в їхній просвітлений розум своєю школою, своєю безкористою й невтомною діяльністю.

Ювілянтці піднесено було багато подарунків і квіток, піднесено було також фотографію учительок недільної школи на чолі з фундаторкою її—ювілянткою.

Зворушена ювілянтка у відповідь на теплі привітання дякувала й казала, що не сама вона працювала в школі, що рівно з нею тую роботу просвітну провадили її щирі товаришки-учительки; ювілянтка казала, що почуває себе зовсім вдоволеною й дуже щасливою—з теплих привітань в день 50 ювілею вона бачить, що праця її не загинула марно.

Приємно зазначити, що в ушануванні Х. Д. Алчевської взяли участь й учениці-українки.

Школа Х. Д. Алчевської, видима річ, не тільки давала позитивну їжу для розуму простого люду—жінок та дівчат міста Харківка, вона не тільки несла їм просвіту,—вона в той же час навіть серед зденационалізованого населення Харківка зберегла й виховала українському народові чимало жінок-українок. Про це, кажу, свідчило привітання, яке виголосила українською мовою одна учениця.—Вітаючи ювілянтку з великим для неї й для всієї школи святом, дівчина піднесла їй рушник з такою вишивкою: «Ви світло знання нам несли, мов сонце в темряві світили і ченькою для нас були».

Цією промовою, я б сказав, дякувала ювілянтці українська людинність Харківка в особі свого представника—української дівчини з рушником, за все те, що зробила вона для неї:—за велику й щирі прихильність її до ідей свідомого українства, за те, що вона не цуралась рідного слова й вела працю офіційно, російською мовою, вчила в школі в себе й по українському (в 60-х роках Х. Д. Алчевська вчила народ по граматиці Куліша); за те, що вона обстоює за українську викладову мову в початкових школах на Україні (стаття ювілянтки в «Світлі» наприклад, кн. 7 за 1912 р.); за те, що для своїх учениць дбала вона й про український відділ в книгозбірні (в книгозбірні недільної школи є чимало українських книжок, а в III т. «Что читать народу» є досить добрий відділ український з увагами ювілянтки про український рух і про українську книжку).

3 нашого життя.

◀ *Привітання українському парламентському союзі у Відні.* Цими днями од київського громадянства послано Українському Парламентському Союзі у Відні таку привітну телеграму: З великою тривогою стежимо ми за Вашою боротьбою в справі заснування українського університету у Львові. Віримо, що Ви добудете славу перемогу, віримо, що ми будемо свідками славної

дуктору. «Що сталося? запитав він. «А сталося те, що до дамського вагону ввійшли чоловіки».

Тим часом її тонкі й делікатні пучки залишили монету у руці кондуктора. На своє велике задоволення та радість від намацав, що монета була ні яка инша як п'ятифранкова.

— «Як то!» закричав він суворим голосом, «у дамському вагоні опинилися чоловіки. На це мені дуже цікаво подивитись; о я дуже швидко вижену їх звідтіля».

Монета зникла у його кишені, а ще через пару хвилин Неллі залишаючись на пероні, побачила, що обидві пари з своїми валізами та картонками до капелюшів—перебрались у инший відділ. Вона вернулася до вагону.— «О, як добре тепер заснути гарним оздоровляючим сном!»

Вона зачинила двері, спустила завіски на вікно й загашила електричну лампу; засипаючи, вона в думках дякувала доброму старому дідові, який все так чудово влаштував.

хвилинні історії нашої: моменту заснування українського університету у Львові,—найсвятішого захисту культурно-національного існування народу нашого. Борітеся—поборете. На терезах долі важитися прийде наше. Київське українське Громадянство.

◀ *З Катеринославщини. На селах.* До „Дн. Хв.“ пишуть з Олександрівського повіту: Селяне нашого повіту часто й густо ставлять спектаклі, читають українські часописи і говорять дуже гарною, непопсованою українською мовою.

Особливо цим одрізняються у нас села Жеребець, Гуляй-Поле, Іванівка, Кам'янка, Кінські-Роздори. У цих селах існують аматорські гуртки, що мають усе театральну справу, потрібну для вистав, а хто не має, то позичає в сусідніх селах, а все таки спектаклі одбуваються. В селі Больше-Михайлівці є навіть свій Народний дом. Недавно в селі Конські-Роздори, у дворі земської школи, в балагані, зробленому з дощок та ряден, грали п'єсу „Сто тисяч“. П'єса пройшла дуже гарно, а людей набилось стільки, що не то в хаті, але й на дворі було повно. Як водевіль було поставлено жарт „Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка“. Тепер у Роздорі готуються виставити „По над Дніпром“. Велику подяку треба віддати невтомним працівникам у цій ділі: д. Хв. Колесниченкові та лікареві Крюкову.

◀ *Шевченківський вечір в бакинській „Просвіті“.* 28 квітня бакинська „Просвіта“ впорядила традиційний вечір, присвячений пам'яті Т. Г. Шевченка. На вечір, крім українців, прибуло багато представників „польського дому“ і інших народностей, що населяють цей ріжноплеменний город. Перед початком спектакля хор виконав перед бюстом „Заповіт“, який всі вислухали стоя. Далі йшла п'єса „Невольник“. П'єса пройшла дуже гарно. Виконавців публіка вітала рясними оплесками. Особливу увагу звернув на себе хор.

◀ *Українська книгозбірня.* Український одділ при бібліотеці Дніпровського заводу в с. Запорожжі-Каменському недавно значно побільшився. Тепер в йому українських книжок є більше як на 120 карб.

◀ *З Полтавщини. Допомога кустарям.* Свою діяльність на користь місцевого кустарного промислу Полтавське земство з кожним роком поширює. На цей рік в рахунок майбутніх траг на кустарну справу внесено нові статті: 1) на содерування трьох учительок по вишиванню; 2) трьох майстрів по обробленню дерева; 3) трьох майстрів шевців; 4) на содерування другого художника при кустарному складі; 5) на прилади для ваяння сукна; 6) на видання альбомів народнього українського орнаменту і 7) на розвиток інструкторської діяльності по ткацькому ремеслу.

Полтавське земство організовує гуртки майстрів, які їздитимуть по губернії і показуватимуть, як ткати і робити килими на поліпшених станках і новими способами. Ці гуртки їзять по малих сільсько-господарських виставках та ярмарках і продають вироби, зроблені на цих станках кустарями.

Наслідки діяльності цих гуртків дуже гарні. Людинність дуже зацікавилась ремеслом і з охотою знайомила з поліпшеними станками і способами роботи на них. В 1911 році гуртків було три, що побували на 18-ти виставках та ярмарках.

Рухи вагона робляться тихші, пронизливо лунає свисток, нарешті поїзд зупинився й од того товчка здригнулись усі вагони. Не зважаючи ні на що, Неллі спить.

Незабаром хтось стукає у двері. Неллі прокидається.— «Хто там?» — «Не бійтесь, не турбуйтеся, я прийшов подивитись як ви себе почуваете». Вона промуркотіла скрізь сон: «дякую дуже добре». — «Коли вам чогось забажається, то я до ваших послуг». — «Дякую»... — «Надалі не бійтесь нічого, піхто вас не потурбує, я буду вас пильнувати»... Виходючи, він тихенько зачинив за собою двері. У Неллі промайнуло: «він дуже ввічливий чоловік, але було-б краще, як би він не перешкодив спати».

Отже втима взяла перевагу й за кілька хвилин вона знов повернулася в дивовижні країни снів...

Аж ось знову стук у двері. «Хто-б це міг бути?» Грубий голос промовив «Не турбуйтеся, це знову я прийшов спитатись як ви себе почуваете».

На цей раз Неллі не мала більше сили подякувати, вона зовсім не зрозуміло буркнула — «Так... так»... Вона була

3 Галичини.

Справа українського університету. Львівські газети повідомляють, що українцям незабаром дано буде урочисту обіцянку про заснування українського університету. Українці вимагають, щоб в цісарському розпорядженні про одкриття українського університету вказано було місце, де буде цей університет, і строк, коли його мають заснувати. Проти останнього домагання виступають поляки. Вони кажуть, що місце й строк повинні визначити законодавчі інституції. Парламентська комісія польського кола вже обговорювала цю справу. Вияснилось, що проти заснування українського університету у Львові серед більшості кола нема принципіальної опозиції, строк одкриття теж має для кола тільки другорядне значіння.

Українці через те домагаються негайного полагодження університетської справи, що 29 мая н. с. львівський університет святкує 250-літній ювілей і під час цих свят може статись заколот серед студентів. З приводу цього „N Fr. Presse“ вважає правдоподібним, що до 29 мая з'явиться цісарський наказ урядові провести законодавнім шляхом справу з заснуванням українського університету. Подробиці буде виложено в спеціальній урядовій декларації.

Заснуванню українського університету у Львові не протидіють: польські соц.-демократи, польська демократична партія, людовці та консервативні партії, які про свою постанову повідомили вже уряд. За заснування українського університету у Львові висловились і польські послы Слівенський, Лісевич та послы Брайтер і Райцеє.

Тільки народово-демократична партія рішучо повстає, щоб місцем українського університету був Львів.

З Відня. Прізидент українського парламентського клубу Левіцький протестує проти святкування 250-літнього ювілею львівського університету, бо цей університет є діло рук австрійського імператора. Поляк Гломбінський доводить, що львівський університет заснував Ян-Казімір 1661 року.

Польське парламентське коло винесло резолюцію, що поляки не суперечать домаганням українців мати свій університет, але треба забезпечити правильне функціонування галицького сейму і теперішній львівський університет признати виключно польським.

Бібліотека товариства „Просвіта“ у Львові налічувала в 1911 р. 7.750 чисел, в 10.788 томах. Приріст книжок в 1911 р.—385 томів і 88 річників часописів та журналів. Бібліотека функціонувала протягом 10¹/₂ місяців. За цей час випозичено додому 5135 книжок 514 особам. Крім того для читання в помешканню бібліотеки видано 166 томів. Число випозичених книжок збільшилось проти попереднього року на 2028, а число особ, як позичали книжки—на 143. Серед позичаючих найбільше гімназистів (283) і учениць учительських семінарій (61). Разом шкільної молодіжи було 380, менше проти попереднього року на 20. Інші випозичальники в числі 133 складаються з студентів вищих шкіл (18), учителів, урядників і особ інших професій (58), жещин (крім робітниць) (12), робітників (38), робітниць (7). В цій групі найбільший приріст виказують робітники, число їх збільшилось проти попереднього року в 3¹/₂ рази, число робітниць

незадоволена, що він знову перебив їй сон, та ще який сон:—вона вже грала ту п'єсу, яку сьогодні мала тільки читати з автором... Вона грала головну ролю, товаришки пронадали од заздрісті... вона розкошувала...

Але раптом вона зовсім реально почуває, що хтось є біля неї. Вона прокидається й бачить заклопанане обличчя кондуктора — «Ой, ой як же ви хропли, моя мила панно, я прийшов подивитись, як ви ся маєте; не лякайтесь, зоставайтесь як ви є, бо я беру ваш спокій на свою відповідальність» — і він виїшов.

На цей раз вона зовсім прокинулася. — «Це дуже зрозуміло» міркувала вона, «це мусить бути дуже чесна людина, він хоче віддячити за ті гроші, які я йому подарувала. Це надзвичайно, він шльнує її як рідний батько. Але коли на кожній станції він має її турбувати, то властиве не багацько вона виграла, коли лишилась в вагоні без неспокійних подорожніх. Чи-ж зможе вона знову заснути?»

Після недовгих змагань до неї знову приходять сон, але нервовий, неспокійний. Їй здається, ще кожду хвилину, без

зросло в два рази. На загальне число випозичальників мужчин 425, жещин 89. Число мужчин проти попереднього року зменшилось на 8, а число жещин збільшилось в два рази.

З загального числа 5135 випозичених книжок на літературу красну припадає 4284 книжок, з того в українських авторів взято 2817, більше проти попереднього року на 1025, перекладів в чужих мовах (переважно російській, англійській і французькій) 1384, більше проти попереднього року на 642, в чужих мовах (переважно польській і німецькій) 83, більше проти попереднього року на 32. Література красна ділиться так: романи, повісті, оповідання—3401 книжок, поезії—401 книжка, драматичні твори—482.

З наукових книжок взято в українській мові 760, більше проти попереднього року на 310, в чужих мовах (польській, німецькій) 16, менше проти попереднього року на 4. Наукові книжки в українській мові на окремі групи діляться так: Історія України-Руси 147, менше проти попереднього року на 6, історія літератури і літературна критика 182, більше проти попереднього року на 118, економічні науки 55, більше проти попереднього року на 21, на інші галузи науки і на публіцистику припадає 376 книжок, більше проти попереднього року на 177. Річників часописей і журналів випозичено 21, справочних книг 12, музичних творів 42.

За випозичені книжки ніякої плати не береться, крім 2 сотників з тома на опрау.

В списі авторів твори (книжки) яких найбільше брали, на першій місці, як і в році попереднім, стоїть Іван Франко, за ним іде Б. Грінченко, далі Ів. Левицький (Нечуй), А. Чайковський, О. Кобилянська, Т. Шевченко, Шекспір, Куліш, Коцюбинський, Тургенев, Гребінка, Стороженко, Квітка, Маковей, Твейн, Ковалів, Руданський, Л. Толстой, Яцків, Вовчок, Золя, Мирний, Доде, Ібсен, Данілевський Ожешкова, Мартович, Виниченко Гоголь, Лепкий, Вазов, Тобілевич, Хоткевич і т. д.

Найбільш читаною книжкою є „Чайковський“ Гребінки (66 разів) і „Марко Проклятий“ Стороженка (57 разів). Ці книжки першими були і в попереднім році. Далі йде „Кайдашева сім'я“, І. Левицького (40), „Народні оповідання“ М. Вовчка, (39), V том творів Куліша, вид. „Просвіти“ (38), „Серед темної ночі“ Грінченка, „Кобзар“ Шевченка, оповідання Маковей, „Дезертир“ Коваліва (по 37 разів) і т. д.

З учених і публіцистів найбільше брали Драгоманова, М. Грушевського, Ів. Франка, С. Єфремова, Костомарова, Грінченка, Кравчинського.

З книжок найбільше разів читалась „Підземна Росія“ Кравчинського (23), „Про старі часи на Україні“ М. Грушевського (22), „Сібір“ Кенана (18), „Панщина і її скасовання“ Ів. Франка (17), „Шевченко, україновіли і соціалізм“ М. Драгоманова і „Перед широким світом“ В. Грінченка (по 15 разів).

Видавнича діяльність тов. „Просвіта“ у Львові в 1911 р виявилась в таких цифрах: видано 9 книжок в 54 аркушах і в 106.000 примірниках. В порівнянні з роком попереднім видано книжок більше на одну, число аркушів те саме, а примірників більше на 8.500. Крім того товариство видає свій орган місячними випусками в розмірі 2 аркушів в числі коло 2.000 примірників.

перестанку хтось одчиняє двері вагону й грубий голос бубонить — «Не турбуйтеся це я». При найменшому шелесті вона здригається, їй скрізь увижається дід, який вже прийняв вигляд примари.

На цей раз вона не може дати собі ради, чи це дійсність чи галюцинація. Дід кондуктор живий з костей і м'яса стоїть і каже — «Не турбуйтеся, це я».

Тут її пориває несамовитий гнів й вона кричить: «Дурень!». Стук колес заглушує її голос. Але помічаючи, що вона не спить, він робиться заклопотаним. «Хіба вам не добре?» питається він.

— «Добре, але послухайте—ввесь час я боюся, що сюди хтось увійде, чи не могли б ви замкнути мене на ключ?» — «Звичайно можу, але ми вже дуже близько од Парижа»...

— «Добре, добре, не заходьте більше в мого купе. Не турбуйте мене, дайте мені спати аж поки я сама не прокинусь».

3 поля літератури й науки.

◀ В ч. 10762 „Южного Краю“ за 12 травня цього року видруковано досить велику статтю проф. М. Сумцова присвячену творчості одного з найбільших сучасних поетів українських—Грицька Чупринки.

◀ Іван Алчевський, відомий артист Імператорських театрів і український громадський діяч, як відомо, покидає Москву і відїждить співати за кордон.

„Южн. Край“ сповіщає, що директор Імператорських театрів Д. Теляковський, прослухавши І. Алчевського в опері, заявив, що другого такого виконавця тенорових партій в вагнеровській трилогії в Росії тепер не знайдеться і тому треба вживати всіх заходів, щоб Д. Алчевський згодився зостатись в Росії.

◀ Український концерт у Петербурзі. (З творів Д. Степового). В останніх днях минулого квітня відбувся у Петербурзі в залі комерційних курсів М. В. Побідинського дуже цікавий концерт, програму якого зложено було виключно з творів молодого талановитого українського композитора Д. Степового.

В концерті брали участь артистка Могалевська (сопрано), артисти: Куклін та Шеремет (бас) і кілька артистів Імперат. театрів (під трьома зірками). На віолончелі грав Д. Більдштейн. Цим виконавцем акомпанував сам автор. П'єси для фортепіяна („Елегія“ і „Valse de moll“) грала пані Шаховська. Всі п'єси і виконавці мали великий успіх. Петербурзька музична критика поставилася до нашого композитора дуже прихильно.

В Кам'яні. Т-во „Просвіта“ 5 травня впорядило літературно-музикально-вокальні вечорниці присвячені М. Лисенкові з нагоди його 70-ліття. Прочитано було 1) біографія М. Лисенка по споминах М. Старицького;

- 2) Пісня русалок з оп. „Утоплена“;
- 3) Пісня Оксани „дівчинонька голуб.“ і жіночий хор (невмишлявсь дрібними) з оп. „Рідв. ніч“;
- 4) „До Русалок“ вірш Олеся;
- 5) Концертна полька та марш—музика;
- 6) Уривок з споминів Старицького про М. Лисенка.
- 7) „І широкую долину“—(дуєт);
- 8) „На півночі на кручі“—(дуєт);
- 9) „Мені однаково“—(соло);
- 10) „Та забіліли сніги“) хор чоловічий;
- 11) „Ой пушу я конеченька“)
- 12) Пісня Одарки („Ой по дубі листя січеться“);
- 13) „Слава зімі“ з оп. „Зіма і весна“—міш. хор.

Гостей далеко більше було ніж завше; всі були дуже задоволені.

◀ В люті часи... В книжці, виданій отсе комітетом московського свята Кобзаря пз. „На спомин 50 роковин смерті Тараса Шевченка 1861—1911“ згадує проф. Аг. Кримський про нелегальне Тарасове свято в Москві з р. 1891. На свято закралася студентів-Українців наче злодії недалеко Петровсько-Розумовської Академії, де не легко було доглянути їх поліцейському окові. А ховатись треба було ще й як, бо часи були тоді такі

— «Добре», панночко, добре», й він делікатно ховає кілька срібних монет—вдячність за пову послугу.

Це так гарно: більше ніхто не буде їй перешкоджати—Вона гарненько укладається на лаві й міцно засинає.

Радісне сонечко виблискувало за спущеними шторками коли вона росплющивла очі. Вона добре потягнулась своїм одпочившим тілом.—О Боже, як вона чудово спала. Поїзд стоїть, очевидячки вже недалеко Париж.

В віконце вона помічає обличчя кондуктора—вона вже на нього не гнівається, вона підводиться й посміхається до нього, запрошуючи. Він входить і питає:—«Тепер вже вам краще, правда?»

— «Бачите, вагон наш завезли у депо—а я вас пильнував»...

Вона здивовано зведе на нього очі—«Вагон одправили у депо»--що він хоче цим сказати?..

люті, що виклади про козаччину професора київського університету Вол. Антоновича, які тепер могла би видрукувати будь яка наукова часопись, приходилося Клявдії Михайлівні Йоновій видавати в Москві нелегально в „підпольній“ печатні! Виклади ці, відомі в Австрії з черновецького (безім'яного!) видання, переховував студент Петровсько-Розумовської Академії Любинецький під водою, в обсаденій скрині, на дні Петровсько-Розумовського ставу. Серед таких обставин виростили за кордоном теперішні кадри української інтелігенції!

◀ Мартирологія української сцени. Останніми часами заборонила російська цензура виставляти „тільки“ отсі українські п'єси: „Чорний день“ М. Вільшанського, „Руфін і Прісцила“ Л. Українки, „Хо“ Товстоноса, „Киця“, опера Ф. Сивенького й А. Володського та „Помста Гуцула“. перерібка з Корженевського Тобілевича. Заборона останньої п'єси тим більше дивна, що „Піместу гуцула“ в давніших перерібках Карпенка-Карого й Підвисоцького грають в Росії на українських сценах вже від 20 літ, а сього таки року дозволено грати галицькій русофільській трупі Галушки „Верховинців“ Корженевського в дослівнім перекладі! Для справедливости треба згадати, що польська цензура галицького намістництва не менше „ревню“ як московська не допускає до вистави нових українських п'єс, особливо коли в них малюють польсько-українські відносини з якого небудь часу.

◀ Ucrainica в чужій пресі. В провансальській газеті „Migelle“ видруковано чотири фельетони Івана Муретова на українські теми п. з. „De l'Ukraine“. В ч. 12 йде річ про літературні та наукові придбання Українців за р. 1911, в ч. 23 про пресу та українські товариства, а особливо про львівське тов. ім. Шевченка, Київське Наукове Товариство, „Сельський Господарь“, „Просвіту“ та „Січі“ й „Соколи“. В ч. 35 обговорено польсько-українські „сусідські“ взаємини як в Росії так і в Галичині. Приведено в статті чимало уривків з усяких книжок та публікацій про цю справу. В кінці в ч. 52 йде річ про відношення російського уряду та ширших кругів суспільних до відродження українського народу, починаючи від р. 1876 аж до сучасної кампанії чорносотенців та Петра Струве.—В ч. 76 московського „Утра Росії“ В. Кашкаров помістив статтю п. н. „Кто правь“, у якій полемізуючи з увагами „Украинской Жизни“ з приводу своєї давнішої протиукраїнської статті, доказує, що галицькі українці хотять відірвати Україну від Росії, в чім ім спочуввають українці російські, та що для цієї цілі послугуються вони „темними“ фондами, як пруські марки і т. п. Стаття написана в тоні статей „Нов. Бремєни“ та інших органів україножерної преси.

Ця стаття Кашкарова викликала довшу відповідь М. Лозинського, яку „Утра Росії“ видруковало в ч. 91 п. н. „Украинство и „факти“ г. Кашкарова“. Автор цієї відповіді переходить один за другим закиди Кашкарова, виказуючи йому незнання і перекручування фактів та україножерну тенденційність опертих на тих фактах виводів.

В тій самій справі помістив Дм. Донцов на сторінках Dzienik-a Petersburgskogo отвертий лист до В. Кашкарова. Лист цей написаний в такім рішучім тоні, що число часопису (626 ч. з 25 цвітня) з цим листом сконфісковано, а редактора потягнуто до судово-карної одвічальности.—

— «Звичайно, ви ж мені сказали, щоб я вас не турбував, аж доки ви сами не прокинетесь.. от я так і зробив... Вже сім годин як ми приїхали у Париж.. Тепер південь і ви як раз встигнете на снідання»...

— «Південь... а мій автор, і моя роля... Неллі не пам'ятаючи себе кричала на весь голос:

— «Дурень! дурень! дурень!»!

І вона швиденько побігла.

А старий лід спершу було отетерів, здивований, але приглядаючись до несамовитої біганини панни Неллі, він міркував перебіраючи в кешені зароблені гроші:

— «Ні, це не була багата панна, це напевне божевільна, лише божевільна ця була порядною, бо коли вона почувала що наближається припадок, сама давала гроші, щоб її замкнути».

В 10 ч. двотижневика Le Courrier Européen помістив Ярослав Федорчук статтю під заголовком: „Le martyrologie du paysan ruthen“.

„Парижській Вѣстникъ“ ч. 17. (27. IV) помістив інформаційну замітку українця п. н. „Герценъ и Украина“.

В справі українських народніх ігр і танків.

Д. Верховинець, хормейстер в трупні М. Садовського у Києві в ч. 109 «Ради» звертається за читачів «Ради» з проханням допомогти йому в справі збирання відомостей про народні українські танки та ігри—зовсім ще не розроблену галузь народньої творчости. Але ж справа ця остільки важлива, що варто про неї подати відомости як найширші. Тим то ми в цілости передруковуємо лист д. Верховинця.

«Звертаюсь з проханням до всіх шановних читачів «Ради», а особливо до тих, що живуть по селах і містечках України та мають змогу приглядатися до всяких проявів життя нашого народу. Прошу усіх, кому дорога всяка галузь народньої творчости, звернуть увагу на цю галузь, для вивчення якої ще дуже мало зроблено і яка, можна сказати, ще ледве почата. Маю на думці народні ігри і танки. Відомо, що у кожному селі були і є ще й тепер свої таночки, але відомий теж і цей сумний факт, що свої танки по селах забуваються, чи нехтуються, і що ні одна забава чи весілля не обходиться тепер без модних, зайшлих з города польок, мандзуток, а навіть кандрелів. Хоч ці зайшли танки водить молодь по своїому, себ то гопаком, під музику чулерпацької польки чи мандзурки, теж по своїому іграної, та все ж таки жалко дивитися на молодь, яка з більшим поважанням ставиться до чужих танків і ігр, ніж до своїх. Одначе з другого боку я запримітив, що коли молоді показать який-небудь танок з иншого села чи губернії, то молодь забуває про польки та інші зайшли танці. Це я зауважив в селі Кривому, скв. повіту, коли я провів там танок лісу херсонську, то молодь забула про польку, а гуляла безупинно в лісу і свого романа та гопака. Бажано було б зібрати свої народні танки і ігри, але зібратъ їх одній людині не можливо.

Через це я запрошую всіх, хто може, до гуртового діла або до помочі у цьому ділі.

Я вже маю зібрані ось які танки: коломийку, аркана, медведика, гречку, лісу, гопака і романа з Кривого, Шевчика і Олексія з Шпиченців. Коли зберу чи сам чи при загальній помочі відповідне число таких танків, то постараюся їх видрукувати і зробити доступними для ознайомлення з ними громадянства. Майже всі згадані танки я провів уже на сцені в українськй театрі Садовського та в українськй клубі у Києві і переконався, що своїми танками молодь дуже захоплена і з більшою любовію до них ставиться, ніж до інших танців. Комбінації з наведених таночків, що були поставлені в українськом театрі, і вражіння, яке вони зробили на присутніх своїм колоритом і красою, заохочують мене до праці над цим ділом і запевняють, що недалеким є той час, коли і ми перед ширшим кругом суспільства будемо могли показать свій справжній український балет.

Всім, хто зможе стать до того гуртового діла, наперед дякую і від себе і всіх тих, які бажать бачити життя народне, сельське, повне не тільки горя, але і веселости та чарівних хвилин, під впливом яких народ про своє горе забуває. Хто зможе подати мені хоч які-небудь відомости про народні танки чи ігри, хай зверне свою цильну увагу на: танки весільні, гуртові, фігурні, короводні, веснянкові, великодні, танки на полі по роботі, по скінченню роботи, в осені в полі, танки чисто дівочі, танки з хустками і

лентами, танки парубочькі, танки комичні і танки старих жінок та чоловіків і танки без музики, а під пісню.

В кінці прошу розпитуватись про назву танків і, хто зможе, хай запише мелодію танка. Як з опису данного танка побачу, що такий складний та цікавий, то туди поїду сам, щоб йому приглянутися. Цінний труд прошу присилати на мое ім'я (Київ, труппа М. К. Садовського).

Рівночасно складаю щирю дяку Д. Вадимові Щербаківському і його славній семьї, Панству Рильських та Д. Магомецькому, які дали мені змогу приглянутися веснянкам і іграм великоднішнім і народнім танкам в їх селах».

Листування редакції.

Полтава. Д-ій П. Осипенко. Зазначені Вами теми дуже цікаві і ми радо міститимем Ваші статті та уваги.

Ставрополь. Д-ій Омелько Островський „Берестечко“ незабаром почнемо друкувати. Аванс засилаємо.

Харьків. Д-ій Чорноморець. Усі Ч-а „Сноп“ висилаємо Вам. Подайте заяву на пошту при недбалість у приставці. Ще раз надсилаємо Вам Ч-о 18.

Редактор М. Біленький. Видавець М. Міхновський.

ОГОЛОШЕННЯ.

БУДІВНИЧО-ТЕХНІЧНИЙ ЗАКЛАД

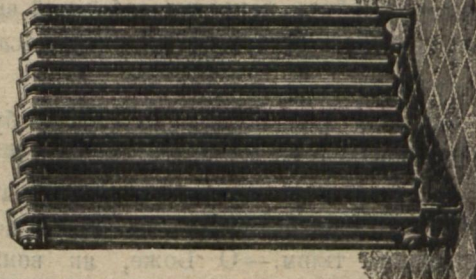
МОРОХОВЕЦ

істнує з р. 1876
в Харькові ул. Чернишевського ч. 40

БУДУЄ ПЕЧІ до всякого
ПРИЗНАЧЕННЯ:

до обігрівання хат, кремацій та
фабрикацій цегли, ванна, скла і инш.

ЦЕНТРАЛЬНІ ОБІГРІВАННЯ СУЧАС. ТИПУ:
ВОДЯНЕ, ПАРОВЕ, ДУХОВЕ.

МАЙСТЕРНЯ ВИРОБІВ і ПЛЕТИВА з ЛОЗИ найкращих сортів (корзини й чемодани). Цінники (прейскуранти) висилаються за дурно. Адреса: Ст. Пересільчана Сьв.-Д. ж. дор.

ПЕТРО ЦИБАНЬ.